

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วย เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วย

โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้คือ

1. สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กันในทางบวก
2. สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก
3. สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
4. ความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
5. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพยาบาลประจำการและหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลของรัฐขนาด 600 เตียงขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,238 คน กำหนดตัวอย่างประชากรตามหลักของยามานะ (Yamane,

1970) แบ่งโรงพยาบาลออกเป็นสังกัด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้จำนวนโรงพยาบาล 7
 โรงพยาบาล 6 สังกัด คือ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาล
 ภูมิพลอดุลยเดช โรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และ
 โรงพยาบาลกลาง คำนวณตัวอย่างประชากรจากขนาดตัวอย่างประชากร และจำนวนประชากร
 ในแต่ละโรงพยาบาล ได้หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นตัวอย่างประชากร 77 คน และพยาบาลประจำการ
 150 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 227 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 2 ชุดคือ
 ชุดที่ 1 แบบประเมินสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการ และชุดที่ 2 แบบประเมิน
 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ ตามลำดับ โดยในชุดที่ 1 มีจำนวน 68
 ข้อ รวมทั้งหาค่า 8 ด้าน คือ ความมั่นใจและความไว้วางใจที่มีต่องานและเพื่อนร่วมงาน การให้
 ความช่วยเหลือกันและกัน การให้ความสนับสนุนกันและกัน ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ การ
 ทำงานของกลุ่มที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน การริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสาร
 แบบเปิด และความเป็นอิสระ จากการคุกคาม ส่วนในชุดที่ 2 มีจำนวน 43 ข้อ รวมทั้งหาค่า
 5 ด้านคือ การให้การพยาบาลผู้ป่วย การสอนและการเรียนรู้ การประสานงานและความเป็น
 ผู้นำ การพัฒนาวิชาชีพ และการวิจัย

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามได้จากการพิจารณาและตัดสินจากผู้ทรง
 คุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ รวม 11 ท่าน ทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ตัวอย่าง
 ประชากรพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณสมบัติคล้ายประชากรจริงจำนวน 30 คน คำนวณหาความเที่ยง
 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพและ
 ความสามารถในการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.97 และ 0.98 ตามลำดับ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 6 สัปดาห์ โดยแบบสอบถามที่แจกแก่
 พยาบาลประจำการจำนวน 150 ฉบับ และหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีหน้าที่รับผิดชอบพยาบาลประจำการ
 ที่ได้รับการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ฉบับ (หัวหน้าหอผู้ป่วยอาจตอบแบบสอบถามมาก
 กว่า 1 ฉบับ) ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ของพยาบาลประจำการจำนวน 120
 ฉบับ และหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือ พยาบาลประจำการส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม และสภากาชาดไทย มีอายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาแล้ว 1 - 5 ปี และตัวอย่างประชากรที่เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีอายุมากกว่า 30 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี

สรุปผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหอผู้ป่วย

1.1 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โดยส่วนรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ว่า "สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กันในทางบวก"

1.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยส่วนรวมและรายด้าน 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ว่า "สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์กันในทางบวก" ส่วน "ด้านการติดต่อสื่อสารระบบเปิด" และ "ด้านความเป็นอิสระจากการคุกคาม" ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามสังกัด

2.1.1 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามสังกัด โดยส่วนรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามสังกัด "ด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน" และ "ด้านการติดต่อสื่อสารระบบเปิด" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยเพียงบางส่วนในข้อที่ว่า "สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามสังกัด"

2.1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการเมื่อจำแนกตามสังกัดเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น "ด้านความมั่นใจและความไว้วางใจที่มีต่องานและเพื่อนร่วมงาน" ของสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สภากาชาดไทย และกรุงเทพมหานคร และ "ด้านการให้ความช่วยเหลือกันและกัน" ของสังกัดสภากาชาดไทย และกรุงเทพมหานคร ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

2.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามช่วงอายุ

2.2.1 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามช่วงอายุโดยส่วนรวม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามช่วงอายุ "ด้านการให้ความสนับสนุนกันและกัน" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยเพียงบางส่วนในข้อที่ว่า "สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพมีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามช่วงอายุ"

2.2.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการเมื่อจำแนกตามช่วงอายุเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น "ด้านการให้ความช่วยเหลือกันและกัน" ของช่วงอายุมากกว่า 30 ปี ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

2.3 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.3.1 สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น "ด้านการให้ความช่วยเหลือกันและกัน" ของกลุ่มประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง จำแนกตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามสังกัด

3.1.1 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามสังกัด โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ว่า "ความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามสังกัด" และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการสังกัดกระทรวงกลาโหมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการสังกัดสภาวิชาชีพไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง "ด้านการพัฒนาวิชาชีพ" ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.3 พิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการสังกัดกระทรวงกลาโหมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการสังกัดสภาวิชาชีพไทย รวม 2 ด้าน คือ "ด้านการสอนและการเรียนรู้" และ "ด้านการประสานงานและความเป็นผู้นำ" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.4 ค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามสังกัดเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านของทุกสังกัด

3.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามช่วงอายุ

3.2.1 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามช่วงอายุ โดยส่วนรวมและรายค้ำน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลางทุกค้ำนของทุกช่วงอายุ

3.3 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.3.1 ความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนองสมมติฐานการวิจัยข้อที่ว่า "ความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน"

3.3.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง "ค้ำนการสอนและการเรียนรู้" และ "ค้ำนการประสานงานและความเป็นผู้นำ" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายค้ำ พบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ค้ำกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลางทุกค้ำนของทุกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

4. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยส่วนรวมและรายค้ำน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกค้ำน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการทดสอบความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยส่วนรวมและรายค่าน (ตารางที่ 6) หมายความว่า หากพยาบาลประจำการมีการรับรู้เกี่ยวกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพไปในทางบวก พยาบาลประจำการจะมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นไปในทางบวกด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้าพยาบาลประจำการมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับดี ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการจะอยู่ในระดับดีด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน (สม โภชน์ นพคุณ, 2526) งานจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้ร่วมงานทุกคนซึ่งหมายถึงพยาบาลวิชาชีพจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (กองแก้ว บำรุงศรี, 2520) ถ้ายายในหน่วยงานมีความสามัคคีร่วมมือซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างสรรค์ทั้งใน คำนส่วนตัวและการปฏิบัติหน้าที่ มีความรู้สึกเป็นสมาชิกร่วมหมู่คณะ ย่อมก่อให้เกิดความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจะมีผลสะท้อนไปถึงงานที่ปฏิบัติด้วย (นพพร พานิชสุข, 2520) แต่ถ้าสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานไม่ดี พยาบาลจะเกิดความไม่พึงพอใจ (Simpson, 1985) และเกิดความเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงาน ดังเช่นผลการวิจัยของจินตนา ญาติบรรทุง (2529) ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคลากรพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติงาน หมายความว่า ถ้าพยาบาลมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะเป็นผลให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ไม่รู้สึกเบื่องาน ระดับความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติงานจะน้อย ซึ่ง จะบังเกิดผลดีต่อการบริการ และยังสอดคล้องกับ ฟอคโคโลน (Falclone, 1976) ที่สนับสนุน ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลด้วยกันเป็นองค์ประกอบแรกที่ทำให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน และผลการวิจัยของสฤฎญา แสงมุกข์ (2530) พบว่า ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้ต่อบรรยากาศเพื่อนร่วมงาน ซึ่งหมายถึงพยาบาลวิชาชีพด้วยกัน

เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการนั้น เกิดขึ้นเมื่อพยาบาลต้องมีการทำงานร่วมกัน และการทำงานร่วมกันนั้นจะแตกต่างจากวิชาชีพอื่น คือ พยาบาลวิชาชีพทุกคนไม่ว่าจะทำหน้าที่ในตำแหน่งพยาบาลประจำการ หรือหัวหน้า

หอผู้ป่วยก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายของการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ มุ่งที่ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองในสังคมได้อย่างปกติสุข (Mitchell, 1973) ลักษณะการทำงานของพยาบาลจะไม่มุ่งเพียงเพื่อให้งานเสร็จสิ้น เพราะพยาบาลปฏิบัติต่อชีวิตมนุษย์ซึ่งมีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน พยาบาลทุกคนจะช่วยกันประเมินว่าสิ่งใดคือปัญหาของผู้ป่วย และมีหนทางใดบ้างที่จะช่วยให้ผู้ป่วยหายโดยเร็วที่สุด ซึ่งหนทางปฏิบัติที่นั้นไม่มีสูตรที่เฉพาะตายตัวเหมือนกันทั้งไป เพราะผู้ป่วยแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้เองพยาบาลจะพยายามช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน ช่วยกันทำ ช่วยกันคิด เคารพนับถือซึ่งกันและกัน โดยการยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องนำไปสู่ความสำเร็จของงานและสัมพันธภาพที่ดี (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2526) ความสำเร็จของงานนี้เกิดจากความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลทุกคน ที่ได้รับการฝึกฝนทักษะ ทั้งจากการพัฒนาด้วยตนเอง และพัฒนาด้วยความช่วยเหลือของเพื่อนพยาบาล อันเกิดจากการมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพที่ดี และด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้พยาบาลต้องขยายบทบาทในหน้าที่และความรับผิดชอบ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตนเองเสมอ ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน อันจะยังผลให้พยาบาลมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น วิชาชีพมีการพัฒนามากขึ้น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เพราะพยาบาลมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพที่ดีต่อกัน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า เมื่อพยาบาลมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพที่ดีต่อกัน จะทำให้วิชาชีพพยาบาลมีความเจริญก้าวหน้า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลจะมีเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน และพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

2. จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยส่วนรวมและรายด้าน รวม 6 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หัวหน้าหอผู้ป่วยจัดเป็นผู้บริหารระดับต้น ต้องรับผิดชอบพยาบาลภายในหอผู้ป่วยที่ตนดูแล (Carolyn and Carole, 1979) ซึ่งจะต้องเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ เพื่อการควบคุมคุณภาพการพยาบาลให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (Clara and Loucine, 1975) ด้วยเหตุนี้แม้ว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการจะรับรู้โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งมีใช้ปฏิบัติก็ตาม แต่ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ส่วนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอีก 2 ด้าน ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยุ่

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ "ด้านการศึกษาต่อสื่อสารแบบเปิด" และ "ด้านความเป็นอิสระจากการคุกคาม" สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในด้านการศึกษาคือสื่อสารแบบเปิดนั้น การศึกษาคือสื่อสารเป็นกระบวนการในการที่จะส่งความคิด ข่าวสาร ความรู้สึกของบุคคลออกสู่ผู้อื่น องค์ประกอบของการสื่อสารนั้นมีมากมาย แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้พูด สิ่งที่ถูก และผู้ฟัง (ละอ อุดทางกูร, 2524) ดังนั้น การที่พยาบาลประจำการจะศึกษาคือสื่อสารระบบเปิดให้ใครผู้ใดคนหนึ่งได้เข้าใจในสิ่งที่ต้องการ นอกเหนือจากอาศัยซึ่งความสามารถในการสื่อสารภาษาของพยาบาลแล้ว ยังต้องอาศัยซึ่งความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของบุคคลอื่นในการที่จะตีความให้เข้าใจ ดังนั้นการศึกษาคือสื่อสารระบบเปิดจึงไม่สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยได้ เพราะต้องอาศัยความสามารถของบุคคลอื่นที่พยาบาลต้องการสื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันอีกด้วย

ส่วนด้านความเป็นอิสระจากการคุกคาม ที่พบว่า ไม่สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะงานของพยาบาลประกอบด้วย งานที่พยาบาลต้องใช้วิจารณญาณของตนเอง วินิจฉัยตัดสินใจกระทำ โดยอิสระ และงานอีกส่วนหนึ่งต้องอาศัยการ วินิจฉัยสั่งการหรืออยู่ในความควบคุมของแพทย์ (มยุรา กาญจนางกูร, 2527) ดังนั้น งานทั้งหมดของพยาบาลจึงไม่มีความเป็นอิสระโดยสิ้นเชิง ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของพยาบาล หมายถึงสิทธิอันเฉพาะของพยาบาลที่จะกำหนดการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ ภายใต้ข้อกำหนดหรือกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่ได้สร้างขึ้นโดยพยาบาลเพื่อพยาบาล (พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ, 2523) แม้ว่าพยาบาลจะมีบทบาทเฉพาะของวิชาชีพเพียงใดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นวิชาชีพที่ไม่อิสระ เพราะยังต้องให้การดูแลตามคำสั่งการรักษาของแพทย์ จึงมีผู้กล่าวขวัญกันว่า การพยาบาลเป็นวิชาชีพแต่เพียงชื่อเท่านั้น (รัตนา ทองสวัสดิ์, 2531) แม้ว่าพยาบาลจะมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพที่ดีเพียงใด แต่ก็ยังไม่สามารถใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ เพราะส่วนหนึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับ การรักษาของแพทย์เป็นสำคัญ

3. จากการเปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการจำแนกตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 7, 8, 9) โดยส่วนรวมพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด แสดงว่าพยาบาลประจำการรับรู้ว่ามีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพอ

สมควรไม่ว่าจะทำงานอยู่ในสังกัดใด ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานในลุ่มอายุระดับใด หรือจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากน้อยแค่ไหนก็ตาม การที่พยาบาลประจำการรับรู้ข้อสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพว่ามีความสำคัญไม่มากเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลเป็นบุคคลเดียวในทีมสุขภาพที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการตลอด 24 ชั่วโมง งานของพยาบาลเป็นงานที่มีความซับซ้อน มีขอบเขตความรับผิดชอบของงานกว้างขวางมาก นับตั้งแต่การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทุกช่วงอายุของชีวิตมนุษย์ นอกจากนั้นพยาบาลยังทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอีกด้วย ดังนั้นงานของพยาบาลในแต่ละวัน หรือแต่ละเวรจึงมีมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การรวมตัวกันเพื่อสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพมีน้อยกว่าที่ควรจะเป็นและอาจเนื่องมาจากลักษณะงานของพยาบาลต้องการการตัดสินใจและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความเป็นอิสระ ทำให้พยาบาลมีความเป็นตัวของตัวเองสูง และสิ่งจูงใจที่ทำให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นมีใช้สัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพเพียงอย่างเดียว ยังมีสิ่งจูงใจที่เป็นปัจจัยอีกหลายอย่าง อันได้แก่ ความสะดวกสบายในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของที่ทำงาน นอกจากนั้นยังอาจหมายถึงการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และเงินเดือน (Mayo อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2514) เป็นต้น ทำให้พยาบาลประจำการอาจไม่เห็นความสำคัญของสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพทั้ง 8 ด้านเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการศึกษาของปีเตอร์ (Peter, 1979) ยังพบว่า สัมพันธ์ภาพในด้านความไว้วางใจและความรู้สึกร่วมที่มีต่อผู้อื่นของคณาจารย์พยาบาล ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำมาก และผลการวิจัยของสมศิริ ทับแสง (2518) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของครูพยาบาลที่มีต่อผู้ร่วมงานด้วยกันยังไม่ดีเท่าที่ควร

3.1 เมื่อเปรียบเทียบสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาล

ประจำการจำแนกตามสังกัดเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 6 ด้านคือ ความมั่นใจและความไว้วางใจ ที่มีต่องานและเพื่อนร่วมงาน การให้ความช่วยเหลือกันและกัน การให้ความสนับสนุนกันและกัน ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์ การริเริ่มสร้างสรรค์ และความเป็นอิสระจากการคุกคาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พยาบาลประจำการแม้จะทำงานคนละแห่ง ต่างสังกัดกันก็ตาม แต่คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นพยาบาลมีเท่าเทียมกัน ได้รับใบอนุญาตเพื่อประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากสภาการพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพที่อยู่ต่างสถาบันจะมีการรวมกลุ่มกันและทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งที่เกิดจากกิจกรรมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ

เป็นศูนย์รวมทางหนึ่ง และด้วยเหตุที่คุณลักษณะทางวิชาชีพของพยาบาลเด่นชัด (Hall, 1973) ซึ่งได้ก่อให้เกิดการแก่งัดโดยอาศัยความรู้และความชำนาญจากการฝึกปฏิบัติ มีความรู้เฉพาะสาขาซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงบริการพยาบาล ให้การรักษาแก่สมาชิกของวิชาชีพให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานของตนเอง ปรับปรุงบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม รับผิดชอบในการให้ความปลอดภัยแก่สังคมที่รับบริการ ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มภาคภูมิ ส่งเสริมสวัสดิการและการอยู่ดีรวมทั้งความสนใจของสมาชิก ให้บริการโดยยึดความเสียสละมากกว่ามุ่งการตอบแทนสินจ้างรางวัล มีจรรยาวิชาชีพเป็นหลักในการควบคุม มีการรวมตัวของสมาชิกเพื่อความเข้มแข็งของวิชาชีพ และมีอิสรภาพในการปกครองตนเอง คุณลักษณะทางวิชาชีพนี้เอง ทำให้พยาบาลมารวมตัวกัน เพื่อดำรงไว้ซึ่งวิชาชีพที่มีคุณค่า ไม่มีความแตกต่างในระดับความรู้ ไม่มีความแตกต่างในระดับสถาบัน และไม่มีความแตกต่างกันในสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ เพราะต่างก็ยึดจุดมุ่งหมายทางวิชาชีพที่เป็นสิ่งเดียวกัน

ส่วนด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน เมื่อเปรียบเทียบตามสังกัดพบว่า พยาบาลประจำการมีการรับรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงสร้างองค์การที่แตกต่างกัน รวมทั้งนโยบายขององค์การที่มีความเฉพาะ ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันได้ จากผลการวิจัยพบว่าพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รับรู้ต่อสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพในด้านนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่พยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย รับรู้ต่อสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้ง 2 สังกัดนั้นมีความแตกต่างกันในโครงสร้างขององค์การและนโยบายอย่างชัดเจน โดยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มุ่งเน้นการบริการเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นที่การบริการและการศึกษาวิจัยเป็นสำคัญ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อบรรยากาศของการเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพทุกคน ในการที่จะสร้างเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลอย่างมีเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้พยาบาลประจำการที่อยู่ต่างสังกัดจึงอาจรับรู้ต่อสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ในด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน แตกต่างกันไปเพราะการรวมกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงวิชาการมีความแตกต่างกัน

ด้านการติดต่อสื่อสารแบบเปิด พยาบาลประจำการรับรู้ว่าจะแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามสังกัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังกัดที่แตกต่างกัน จะมีโครงสร้างขององค์การที่แตกต่างกัน โครงสร้างขององค์การที่มีลักษณะแบบสูงชัน สายการติดต่อสื่อสารและระยะทางจะไกลกว่าโครงสร้างขององค์การที่มีลักษณะแบบแบนราบ และนอกจากนั้นสังกัดใดที่ให้อิสระในการทำงานค่อนข้างมาก มีการกระจายงานที่เด่นชัด การติดต่อสื่อสารแบบเปิดก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สังกัดใดที่ผู้ปฏิบัติต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ และกฎระเบียบมาก อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด ทำให้ลักษณะการทำงานขาดความยืดหยุ่น การติดต่อสื่อสารระบบเปิดก็จะเป็นไปได้น้อยด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้พยาบาลประจำการที่อยู่ต่างสังกัด รับรู้ต่อสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพในด้านการติดต่อสื่อสารแบบเปิด มีความแตกต่างกัน

3.2 เมื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการจำแนกตามช่วงอายุเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 7 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ลักษณะการทำงานของพยาบาลต้องปฏิบัติงานร่วมกัน มีการประสานงาน มีความร่วมมือ มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างประสมกลมกลืนและต่อเนื่องกัน นั่นคือ พยาบาลมักจะปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม โดยที่ทีมของพยาบาลจะไม่คำนึงถึงอายุของพยาบาลว่าจะแตกต่างกันมากนักแต่จะคำนึงถึงการใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะทางการพยาบาลมากกว่า (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2522) และในการพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพพยาบาลจะร่วมมือกัน ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง โดยมีเป้าหมายเพื่อการให้บริการที่มีคุณภาพเป็นสิ่งเดียวกัน

ส่วนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการจำแนกตามช่วงอายุ "ด้านการให้ความสนับสนุนกันและกัน" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลประจำการกลุ่มอายุมากกว่า 30 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพกลุ่มอายุ 20 - 30 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลประจำการกลุ่มช่วงอายุ 20 - 30 ปี นั้นตามหลักของพัฒนาการจะอยู่ในระหว่างการสร้างตัว จะสนใจตนเองเป็นพิเศษมากกว่าการสนใจกลุ่ม และอยู่ในระหว่างการฝึกหัดในงานอาชีพ ดังนั้นการรวมตัวกันเพื่อวิชาชีพจึงมีน้อยกว่าพยาบาลประจำการกลุ่มอายุมากกว่า 30 ปี ซึ่งตามหลักของพัฒนาการนั้นฐานะทางเศรษฐกิจจะมั่นคง ต้องการงานเพื่อสังคม ต้องการประสบความสำเร็จในงานเพื่อนและการรวมกลุ่มทางสังคมจะมีความสำคัญมาก (Freiberg, 1983) เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมส่งผลถึงการทำงานร่วมกันที่จะออกมาในรูปของการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน ในลักษณะ

โดยที่โดยอาศัยกัน มีความพึงพอใจใการทำงานร่วมกัน และมีความสุขในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแกรนด์เจียน (Grandjean and Others 1976) พบว่าการสนับสนุนซึ่งกันและกันของผู้ร่วมงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการทำงาน และผลของการวิจัยในข้อนี้ยังสัมพันธ์กับงานวิจัยของ เยวาลักษณ์ เลหาจินดา (2518) ที่พบว่า พยาบาลที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี จะมีความพึงพอใจในงานน้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 26 ปี หรือสูงกว่า และงานวิจัยของ ทวีศรี กรีทอง (2530) พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตการทำงานค่านบูรณาการทางสังคม หรือการทำงานร่วมกันของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป สูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุ 23 - 25 ปี และ 26 - 30 ปี

3.3 เมื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 8 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการทำงานของพยาบาลที่ผู้มีประสบการณ์มากกว่าจะพยายามช่วยเหลือรุ่นน้องให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ดี การทำงานก็จะทำคู่กันไป รุ่นพี่จะทำหน้าที่เป็นตัวอย่างในบทบาท โดยการแสดงตัวอย่างให้เห็น (รัตนา ทองสวัสดิ์, 2531) ดังนั้นแม้จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมากน้อยเพียงใด พยาบาลประจำการทุกคนยังคงทำงานร่วมกัน สร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพร่วมกันเพื่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นยังสามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับข้อ 2.2 นั่นคือ การทำงานของพยาบาลประจำการมีได้คำนึงถึงความแตกต่างทางอายุเป็นสำคัญ

4. การเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง จำแนกตามสังกัด ช่วงอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 10, 11, 12) พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ไม่ว่าจะจำแนกในลักษณะใด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาชีพการพยาบาลนั้นมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการบริการสุขภาพและอนามัยโดยสมบูรณ์ การพยาบาลจะต้องมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ และเพื่อสนองต่อการผันแปรทางวิชาชีพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2522) และวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะมีเอกลักษณ์อย่างหนึ่งคือ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ จึงไม่ควรจะมีการผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้น (วิเชียร ทวีลาภ, 2527) ถ้ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจนับได้ว่าการให้บริการนั้นยังไม่มีคุณภาพที่ดีพอ จากผลการวิจัยนี้พิจารณาได้

ว่า คุณภาพของการให้บริการพยาบาลที่มาจากความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งควรมีการปรับปรุงและเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพให้มากขึ้นกว่าเดิมต่อไป

4.1 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ ความการรับรู้ของตนเองจำแนกตามสังกัดเป็นรายค้ำ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 4 ค้ำ คือ "ค้ำบริการพยาบาลผู้ป่วย" "ค้ำการสอนและการเรียนรู้" "ค้ำการประสานงานและความเป็นผู้นำ" และ "ค้ำการวิจัย" ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันในลักษณะโครงสร้างของหน่วยงาน และบางสถาบันที่มีคณะแพทยศาสตร์ และไม่มีคณะแพทยศาสตร์ในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทางค้ำวิชาการ ความรู้ทางการแพทย์ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพยาบาล จากการศึกษาของพนอพรรณ สุรสิทธิ์ (2518) เกี่ยวกับลักษณะงานของครูปฏิบัติการคลินิกประจำโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะงานของครูปฏิบัติการคลินิกระหว่างสถาบันที่มีคณะแพทยศาสตร์และไม่มีคณะแพทยศาสตร์ มีความแตกต่างกันในค้ำบริการพยาบาล และนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ เพชรชัย (2526) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลที่ต่างสถาบัน มีความแตกต่างกันโดยส่วนรวมและรายค้ำในค้ำบริการพยาบาล และค้ำการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ พิมพ์ เพิ่มแพงพันธุ์ (2525) ที่พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด โดยส่วนรวม และค้ำสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมค้ำการศึกษาพยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อพิจารณาเป็นรายค้ำ พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการมีความแตกต่างกันโดยส่วนรวมและค้ำการประสานงานและความเป็นผู้นำ โดยที่พยาบาลประจำการสังกัดกระทรวงกลาโหมมีความแตกต่างกับพยาบาลประจำการ สังกัดสภาการศึกษาไทย พยาบาลประจำการสังกัดกระทรวงกลาโหมมีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานต่ำกว่าพยาบาลประจำการสังกัดสภาการศึกษาไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นโรงพยาบาลที่ตั้งขึ้นตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลทหาร ข้าราชการกลาโหม พลเรือน ลูกจ้างคนงาน เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพของตนให้ดีที่สุด ซึ่งกองการพยาบาลของโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงกลาโหมจำเป็นจะต้องดำเนินตามนโยบายให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของทาง

ราชการด้วย แอลเลน (Allen, 1958) เชื่อว่า สิ่งนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พยาบาลขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ขาดความยืดหยุ่น ขาดอิสระทางความคิด การพัฒนาต่าง ๆ อยู่ในวงจำกัด และนอกจากนั้นลักษณะสำคัญทางทหาร ที่มีการกำหนดชั้นยศทางทหาร อาจเป็นสิ่งที่ขัดกัการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลแต่ละคน แม้พยาบาลบางคนจะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานดีกว่า แต่ชั้นยศยังอยู่ในระดับต่ำกว่า การแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานก็จะไม่เต็มที่เพราะระบบราชการทหาร จะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ครองยศสูงกว่า และนานกว่าผู้ที่ครองยศต่ำกว่าหรืออาวุโสน้อยกว่า ในขณะที่สภาวิชาชีพไทย (สำนักงานกลาง, 2517) เป็นองค์การกุศลสงเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยรักษาผู้ป่วยไข้และบาดเจ็บ และทำการบรรเทาทุกข์ในเหตุการณ์สาธารณภัยพิบัติ และการทำงานของสภาวิชาชีพไทย เป็นไปในลักษณะของการประสานงานระหว่างแผนกพยาบาลของกองต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องการจัดปฐมนิเทศ ฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการลาศึกษาต่อ การจัดแหล่งบริการความรู้ ทำให้เห็นว่าสภาวิชาชีพไทยมีความพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพในหลาย ๆ ด้าน จึงได้เปรียบกว่ากระทรวงกลาโหม อันเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้พยาบาลสังกัดสภาวิชาชีพไทย มีการรับรู้ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองสูงกว่าพยาบาลประจำการสังกัดกระทรวงกลาโหม และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพา เพิ่มแพงพันธุ์ (2525) ที่พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดสภาวิชาชีพไทยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูปฏิบัติการคลินิกที่สังกัดกระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง จำแนกตามช่วงอายุเป็นรายค้ำพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค้ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลประจำการที่ทำการศึกษายู่ในวัยผู้ใหญ่ทั้งหมด ซึ่งมีพัฒนาการของวุฒิภาวะเต็มขั้น มีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่มีการแสดงออกของอารมณ์ การสนองตอบต่อเหตุการณ์ และต่อภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง สามารถใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ (ปานจิต เครื่องกำแหง, 2528) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าพยาบาลประจำการที่มีอายุมากกว่า 30 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ค้ำ สูงกว่าพยาบาลประจำการที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอายุที่มากกว่าจะแสดงถึงวุฒิภาวะในการทำงานที่สูงกว่าด้วย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของไดเออร์ (Dyer, 1967 quoted in Welches, 1974) ที่กล่าวว่า อายุเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่มีผลให้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลมีความ

แตกต่างกันได้ และเซเลย์ และโอทิส (Saleh and Otis, 1964) เน้นว่า ความพึงพอใจในงานของบุคคลจะสูงขึ้นตามอายุ คือ คนที่มีอายุมากจะมีความพึงพอใจในงานมากกว่าคนหนุ่มสาวในสภาพของงานชนิดเดียวกัน เมื่อมีความพึงพอใจมากกว่าย่อมส่งผลถึงความสามารถในการปฏิบัติงานที่ดีกว่าด้วย

4.3 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นรายค้ำ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 3 ค้ำคือ "ค้ำให้การพยาบาลผู้ป่วย" "ค้ำการพัฒนาวิชาชีพ" และ "ค้ำการวิจัย" ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพยาบาลประจำการไม่ว่าจะมีประสบการณ์มานานมากน้อยเพียงใด ทุกคนจะยึดหลักการพยาบาลที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน เพราะการให้บริการแก่ผู้รับบริการแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างในลักษณะของโรคและบุคคล ดังนั้นการศึกษาวิชาชีพพยาบาลจำต้องมีหลักเป็นบรรทัดฐานของการปฏิบัติ (เกศินี เห็นพิทักษ์, 2522) ซึ่งหลักพื้นฐานของการปฏิบัติการพยาบาลในปัจจุบันคือ กระบวนการพยาบาล (Lilian, 1985) ซึ่งพยาบาลทุกคนยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และนอกจากนี้ของค้ำพยาบาลทุกองคค์กรยังเน้นในเรื่องของการพัฒนาวิชาชีพเช่นเดียวกัน โดยมุ่งเน้นในค้ำการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในลักษณะ หรือรูปแบบต่างๆ พยาบาลวิชาชีพไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมานานน้อยเพียงใด ทุกคนมีโอกาสในการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ส่วนในค้ำการวิจัยนั้นในปัจจุบันพบว่า พยาบาลที่มีการเตรียมตัวเพื่อทำการวิจัยนั้นยังมีไม่เพียงพอ พยาบาลส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเลือกทำการวิจัย แต่อาจจะร่วมในการวิจัย หรือมีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยของบุคคลอื่น การวิจัยในระยะ 20 ปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอก (รัตนา ทองสวัสดิ์, 2531) ด้วยเหตุนี้ ความสามารถในการปฏิบัติงานค้ำการวิจัยของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจึงแตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

ค้ำการสอนและการเรียนรู้ พบว่า พยาบาลประจำการรับรู้ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเอง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสามารถในการปฏิบัติงานค้ำนี้จะต้องใช้ความสามารถสูง ซึ่งได้รับการสะสมประสบการณ์มาเป็นเวลานานจึงจะเกิดความชำนาญในการสอน การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสอนให้เหมาะสมกับผู้ที่เรียน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้นั้น มิใช่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นได้ง่าย พยาบาล

ประจำการที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมมีความมั่นใจในการปฏิบัติมากกว่าพยาบาลประจำการ ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า และนอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพอีกด้วย

ด้านการประสานงานและความเป็นผู้นำ พบว่า พยาบาลประจำการรับรู้ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสามารถด้านนั้นนอกเหนือจากการใช้ทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะทางด้านการบริหาร และทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ในการที่จะทำให้เกิดบรรยากาศที่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมปฏิบัติงาน การสนใจปัญหาและความต้องการของบุคคลอื่น ยอมรับฟังความคิดและข้อเสนอแนะ และส่งเสริมให้ผู้อื่นสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสติปัญญา ความรู้ และเจตคติ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ และพยาบาลวิชาชีพจะปฏิบัติได้ดีนั้นจะมาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้านการสอนและการเรียนรู้ และการประสานงานและความเป็นผู้นำพบความแตกต่างของคู่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 1-5 ปี และ 6-10 ปี โดยพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี จะมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการปฏิบัติงานสูงกว่าพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 1-5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มีระยะยาวนานกว่า ย่อมก่อให้เกิดความชำนาญ ความคล่องตัว ความรอบรู้ในงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับแลชแมน (Lachman, 1984) ที่กล่าวว่าความสามารถในการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของพยาบาล และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี อยุศิริ (2523) ที่เปรียบเทียบการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่งพบว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี และ 3 ปี ขึ้นไปแตกต่างกันโดยส่วนรวมในด้านการดูแลและการร่วมมือปฏิบัติงาน โดยคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลที่มีประสบการณ์ 3 ปีขึ้นไปมีค่าสูงกว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า 3 ปี

5. จากการเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม และรายด้าน (ตารางที่ 13) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะงานของพยาบาลนั้น ผู้บังคับบัญชาภายในหอผู้ป่วย ซึ่งหมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยมีความใกล้ชิดกับผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งหมายถึงพยาบาลประจำการเป็นอย่างดี เพราะต้องร่วมมือกัน

ช่วยกันทำงาน และหัวหน้าหอผู้ป่วยมีหน้าที่ในการนิเทศการพยาบาล เพื่อช่วยสนับสนุนบุคลากรทางการพยาบาล ให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ (วิเชียร ทวีลาภ, 2527) นอกจากนี้การนิเทศจะช่วยประสานความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับผู้บริหารพยาบาล ด้วยเหตุนี้หัวหน้าหอผู้ป่วยจึงรับรู้ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ ที่ตนรับผิดชอบไม่แตกต่างจากที่พยาบาลประจำการมองเห็นเอง ซึ่งจากผลการวิจัยในข้อนี้ทำให้ผลการวิจัยในข้อ 1 ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความชัดเจนและสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น และผลการวิจัยในข้อนี้ อาจชี้ให้เห็นว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยมีเจตคติที่ดีต่อพยาบาลประจำการที่เป็นผู้ใฝ่บังคับบัญชา เพราะประเมินพยาบาลประจำการได้ตรงตามความเป็นจริง (ประนอม โอทกานนท์, 2529) ปฏิบัติด้วยความจริงใจ ยุติธรรม และมุ่งผล การนิเทศเป็นสิ่งสำคัญ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2525)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ และสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรส่งเสริมให้พยาบาลในหน่วยงานของตนมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งผลสู่การปฏิบัติการพยาบาลที่ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้นไป ด้วยการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในองค์การให้มากยิ่งขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ อันได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มสร้างสรรค์เชิงวิชาการ กลุ่มที่ปรึกษาทางวิชาการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพได้มีการพัฒนาตนเอง มีอิสระทางความคิด นอกจากนั้นยังควรมีการส่งเสริมการทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสร้างสรรค์นอกหน่วยงาน เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมองเห็นความสำคัญของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ และมีการรวมตัวเพื่อการพัฒนาวิชาชีพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีเวลาในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรศึกษาและวิเคราะห์งานซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งพยาบาลยังคงต้องปฏิบัติงานอยู่ เพื่อเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงให้ลดการทำงานของพยาบาลในส่วนนี้ด้วย

2. ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรส่งเสริมให้พยาบาลในหน่วยงานของตนได้พัฒนาความรู้ความสามารถให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการพยาบาลที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเพียงพอโดยการสนับสนุนให้ลาศึกษาต่อ สนับสนุนให้มีการเสนอผลงานทางวิชาการ มีการอบรมเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวิจัย ซึ่งพบว่าพยาบาลประจำการมีความสามารถในด้านนี้ต่ำที่สุด ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรเผยแพร่ผลงานทางการวิจัยการพยาบาลไปยังหน่วยต่างๆ ให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง สนับสนุนให้มีโครงการวิจัยทางการพยาบาลในองค์กร จัดหาทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

3. ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลประจำการที่อยู่ต่างสังกัดกัน มีความสามารถในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผู้บริหารทางการพยาบาลในแต่ละสังกัด จึงควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ทักษะต่าง ๆ ทางการปฏิบัติการพยาบาล เมื่อมีการประชุมสัมมนาทางวิชาการก็ควรมีการเชิญสถาบันต่าง ๆ เข้าร่วมรับฟังและร่วมอภิปรายด้วยทุกครั้ง เพื่อให้ความรู้ทางการพยาบาลแพร่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง และไม่เกิดความแตกต่างกันในทางปฏิบัติ และเพื่อการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นสิ่งเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังกัดที่มีสถาบันคณะแพทยศาสตร์ร่วมอยู่ด้วย

4. ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงกว่า จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานดีกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ดังนั้น พยาบาลประจำการที่เป็นรุ่นพี่จึงควรถ่ายทอดความรู้ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคและทักษะต่าง ๆ ของการพยาบาล แก่พยาบาลรุ่นน้องด้วยความเต็มใจและสม่ำเสมอ เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยดี ไม่เกิดช่องว่างในการปฏิบัติการพยาบาลมากนัก และพยาบาลรุ่นน้องจะเกิดความศรัทธามั่นถือการปฏิบัติของพยาบาลรุ่นพี่ผู้เป็นแบบอย่าง และยังเป็น การส่งเสริมสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพไปในตัวได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิเคราะห์กิจกรรมสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ เพื่อการสร้างรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิเคราะห์กิจกรรมการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเพื่อแจกแจงเวลา ในการปฏิบัติงานของพยาบาลเชิงวิชาชีพและกิจกรรมที่สนับสนุนงานวิชาชีพการพยาบาล อันจะเป็นผลต่อการพัฒนากิจกรรมเชิงวิชาชีพ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย